

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasi Udruženja Jugoslov. Učiteljstva. — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franco.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 40.— K
pol leta . . . 20.— "
četrt leta . . . 10.— "
posamezna številka po 80 vin.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 60 vin za vsako petito vrsto. Priloge stanejo poleg poštne še 45 K.

Telefon uredništva
št. 312.

Za oznanila je plačati od enostopne petito vrste, če se tiska enkrat . . . 90 vin.
" " " dvakrat . . . 80 "
" " " trikrat . . . 50 "
za nadaljnja izvršenja od petito vrste po 40 vin. Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna.

Članstvo ljubljanskega Poverjenišva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravištvo Učiteljsk. Tovariša
v Ljubljani, Mestni trg št. 17/III.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklamacije so proste poštne.

Uredba o višjih pedagoških šolah v Jugoslaviji.

Čl. 1. Za obrazovanje nastavnika i nastavnica učiteljskih škola, školskih nadzorovnikov i nastavnica gradjanskih škola ustanovljava se u kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca Viša Pedagoška Škola.

Čl. 2. Broj ovakvih škola kao i mesto i vreme gde će se i kad otvoriti određuje Ministar Prosvete po saslusanju Glavnog Prosvetnog Saveta a u granicama sredstava koja mu u budžetu stoje na raspoloženju.

Viša Pedagoška Škola otvara se u prvom redu u gradovima, koje imaju Univerzitet ili Filozofski Fakultet.

Čl. 3. Obrazovanje u Višoj Pedagoškoj Školi traje dve godine za kandidate, koji se spremaju za nastavnike-će gradjanskih škola, a tri godine za kandidate, koji se spremaju za nastavnike-će učiteljskih škola i školske nadzornike.

Lica, koja su se školovala u duhu Više Pedagoške Škole Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca u stranim školama, primaće se u onaj semestar Više Pedagoške Škole, na koji im se bez diferencijalnih ispita prizna pravo nastavničko veće Više Pedagoške Škole.

Čl. 4. Nastavni plan i program Više Pedagoške Škole propisuje Ministar Prosvete po saslusanju Glavnog Prosvetnog Saveta.

Grupa predmeta kako za izučavanje tako i za polaganje godišnjeg diplomskog ispita određuje Ministar Prosvete po saslusanju Glavnog Prosvetnog Saveta za sešnom urednom.

Čl. 5. Nastavničko veće Više Pedagoške Škole čine rektor i po jedan nastavnik iz svake grupe predmeta.

Rektora i prva četiri redovna profesora bira Ministar Prosvete između kandidata predloženih od Glavnog Prosvetnog Saveta a ostale nastavnike bira nastavničko veće, a izbor potvrđuje Ministar Prosvete. Nastavnici ove škole mogu biti redovni vanredni i honorarni profesori i docenti.

Rektor Više Pedagoške škole ima rang i platu redovnog profesora Univerziteta, redovni profesor Više Pedagoške škole ima rang i platu vanrednog profesora Univerziteta, a docent Više Pedagoške škole ima rang i platu docenta Univerziteta.

Honorarni nastavnici na Višjoj Pedagoškoj Školi, imaju honorar 15 din. od odranog časa.

Rektor, redovni i vanredni profesor i docenti postavljaju se Kraljevim Ukazom.

Čl. 6. U Višu Pedagošku Školu priimaju se kandidati i kandidatkinje putem konkursa, koji će se obavljivati svake godine sa naznačenjem broja kandidata i kandidatkinja koji se mogu primiti u dotičnoj godini.

Na konkurs se mogu javljati učitelji-će koji su s naimanje vrlo dobrim uspehom položili praktični učiteljski ispit i radili naimanje tri godine u osnovnim odnosno gradjanskim školama sa odličnim uspehom.

Na konkurs se mogu javljati samo kandidati i kandidatkinje, koji nisu prešli trideset i osam godina starosti.

Čl. 7. U Višjoj Pedagoškoj Školi ne plaća se ni upisnina ni školarina, a primljeni kandidati i kandidatkinje, ako se nalaze u državnoj službi zadržavaju pravo na platu i ostale prinadležnosti, koje od dr-

žave primaju za sve vreme školovanja u ovim školama.

Čl. 8. U Višjoj Pedagoškoj Školi predaju se svi predmeti koji se uče u učiteljskim odnosno gradjanskim školama svi predmeti filozofsko-pedagoške grupe, školsko zakonodavstvo i administracija narodnih, gradjanskih i učiteljskih škola.

Predavanja na Višjoj Pedagoškoj Školi moraju imati karakter fakultetskih predavanja.

Čl. 9. Kandidati i kandidatkinje Višoj Pedagoške Škole polažu na kraju svake godine godišnji i na kraju školovanja diplomatski ispit pred komisijom, koju predlaže nastavničko veće, a potvrdi Ministar Prosvete.

Na diplomski ispit puštaju se i absolventi filozofskog fakulteta, ako dokažu, da su naimanje dve godine slušali predmete pedagoške grupe i da su toliko isto vremena radili u narodnim, gradjanskim ili učiteljskim školama. Isto tako na diplomatski ispit puštaju se i ona lica, kojima nastavničko veće Više Pedagoške Škole prizna školovanje te vrste na stranim školama kao ekvivalent spremi koji daju Više Pedagoške Škole u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca.

Kandidati i kandidatkinje, koji na godišnjem ispitu ne pokažu dovoljan uspeh, gube pravo na dalje školovanje u Višjoj Pedagoškoj Školi.

Elize uredbe o ovim ispitima potpisuje Ministar Prosvete po saslusanju Glavnog Prosvetnog Saveta.

Čl. 10. Kandidati i kandidatkinje, koji polože prijemni diplomatski ispit za spremanje nastavnika i nastavnica gradjanskih škola, stiču kvalifikacije za nastavnike i nastavnice gradjanskih škola. Kandidati i kandidatkinje, koji polože propisani ispit za nastavnike i nastavnice učiteljskih škola i školske nadzornike, stiču kvalifikacije za te položaje.

Čl. 11. Uz svaku Višu Pedagošku Školu odrediće Ministar Prosvete jednu od osnovnih gradjanskih i učiteljskih škola u tome mestu kao vežavnice u školskom radu.

Čl. 12. Sve ostale odredbe o bližem uređenju Više Pedagoške Škole, kao i potrebna prelazna naredjenja propisuje Ministar Prosvete po saslusanju Glavnog Prosvetnog Saveta u zasebnoj uredbi.

Čl. 13. Ova uredba važi od dana potpisa Kraljevog, a obaveznu snagu dobila kad se objavi u »Službenim Novinama«, s tim da će se izneti narodnom predstavništvu naknadno na odobrenje.

**Pristopite k
„Jugoslovanski Matici!“**

ALEKSANDER KOPRIVC:
Svetovno naziranje in naša stanovska organizacija.

(Nekaj kritičnih misli k Kvedrovemu članku v »Učit. Tov.« št. 36.)

Ščavnica pri Radgoni, 29. sept. 1920.

Izvajanja tov. Kvedra pod naslovom: socialno-politična študija v 36. štev. »Učit. Tov.« bi napravila morda pri marsikomu v važnih točkah utis uvravičenosti.

* Prinašamo dopis, ker se giblje razprava zvoli v meih načelnosti in stvarnosti, dasi se z izvajanjem ne strinjam po vsem.

Uredn.

Opozoriti hočem, da je zidal Kveder bistven del članka na napačni osnovi.

Naše U. J. U. je organizacija posebne vrste: ker se bori 1. ne samo za izboljšanje gnotnega položaja svojih članov, zakar se izključno bore vse druge stanovske organizacije, temveč se 2. bojuje za razvoj in uspešno delovanje (da govorim s Kvedrom) svoje kulturne naprave, t. j. šolstva. To deistvo nalaga organizaciji zelo važne in težke dolžnosti: sili nas k neoprestanemu delovanju na prosvetnem polju: postavlja nas na v prve vrste borcev za napredek in lejšo bodočnost naroda, zahtevajoč od vsacega poedince kakor od celokunne organizacije obilo velikih žrtv. To je deistvo, ki torej bistveno loči naše Udruženje od vseh stanovskih organizacij in vsebuje ves naš prosvetni vzpored.

Na polju prosvete se na srečamo z drugimi važnimi činitelji javnega življenja. In naravno je, da se včasih ob odločevanju o kulturnih napravah naše mnenje krije z mnenji drugih činiteljev, včasih na se bistveno razlikuje. To je naravni pojav, ki mu pridemo v okom s tem, da postavimo naše zahteve vsikdar na močno stvarno (realno), vsestransko znanstveno opravičljivo podlago. Zato si pa ne smemo prisvajati edino odločilnih pravic, temveč moramo prostodušno uveljavljati mnenja vseh enakopravnih činiteljev: prilagoditi moramo naše zahteve življenjskim potrebam.

Zato mora biti naša organizacija tudi (kakor pravi Kveder) »gminentno-politična«. Dasi vendar samo stanovsko politična, ki je vojena in osredotočena samo na zahteve stanu in šolstva, akoprav se mora boriti z običajnimi političnimi sredstvi. Izključene pa morajo ostati namere političnih strank, priporočene od članov organizacije. Naravno je, da hoče politično delujoči del članov organizacije uveljaviti v organizaciji sami načela svoje stranke. Temu se protivijo nepristranski člani in priadniki drugih strank. Odtod prihajajo vsa nesoglasja, obudi se na stanovsko zavedna, načelna protistruja. Svobodna pa ostane naša organizacija le tedaj če to obvarujemo vsacega vpliva naklonjenih ali nenaklonjenih političnih strank, ki na široko odbirajo usta kadar nas rabijo, ki na molčijo in pomagajo državi zapirati mošnjo, kadar bi bilo treba nam pomoči.

Kveder trdi da bi bile izvestne politične stranke nasprotne stanovskim organizacijam zvoli radi bistveno različnih ciljev med njimi. To je nesmisel že samo po sebi: Kveder pa sam izvaia: »Pravo do borbe in brambe odrekati kakršnemukoli socialnemu stvoru je nesmisel itd. Ravno tako je napačna trditev, češ, da bi svetovna naziranja ne zmogla udružiti člane enega in istega stanu v samoniklo svobodno organizacijo. Kako so pa nastale delavske organizacije? Njih svetovni nazor: Heglova filozofija, katoličanstvo itd.

Napačno je mnenje, da bi bila klerikalna stranka, S. L. S., del sveobče, bojuiče se Cerkev, S. L. S. je zgoli politična organizacija s istestvnimi načeli in je po mojem mnenju v ravno taki zvezi kakor n. pr. J. D. S. s svobodomiseltvom. Tu stori Kveder načelno napako z zamenjavanjem pojmov: Cerkev — klerikalizem. »Cerkev je družba ljudi, ki spoznavajo isto krščansko vero in preieamio iste zakramente pod vodstvom zakonitih pastirjev, posebno enega, namestnika Kristusovega na zemlji rimskega papeža.« (Definicija kardinala Bellarmina.) Cerkvi lastni namen je torej posvetiti človeško dušo s pravim naukom in zakramenti, ter jo na

tak način storiti vredno in deležno večne sreče na onem svetu. (Prim. Čas. I. 14. z. 1—3. Dr. Tominec: Ločitev Cerkev od države.)

Ker je Cerkev bistveno vdeležena pri določevanju smeri pri vzgoji in verskem pouku otrok svojih vernikov, ima naravno soodločilno pravo v vseh teh načelnih vprašanjih. Cerkev zamore nastopiti uspešno proti naši organizaciji le tedaj, ako bi napačno poimenovali našo prosvetno namer (2 točka smotra naše org.) in ako bi se hotelo izpodriniti, kakega soodločilnega činitelja v vzgojno — šolskih vprašanjih.

Kakor pa se ne sme kriviti znanstva, če so se mnoge znanstvene pridobitve čestokrat upotrebljale človeštvu v kvar in trpljenje, ravno tako se ne sme kriviti Cerkev, ako se niena načela politično zlorabljajo. Krivi so ljudje sami. (Prim. Kveder: Religija in vzgoja v Pop. 40 I. št. 10—12. str. 274.)

I haš ta zloraba verstva, cerkvenih načel v politične svrhe je ravno: klerikalizem, usodepolno naziranje političnega krščanstva. (Prim. Fabinc: Nova vzgojna orientacija. Slov. Uč. 20. I. št. 7—9; str. 155.) Ta klerikalizem je ustratil one tovariše, ki so ustanovili Slom. zvezo. Zadal so učiteljstvu, zdravemu telesu organizacije, skelečo rano. To deistvo, bo ostalo, erd madež iz predvoinnega razpoloženja. Akoprav ni bilo stališče vodstva »Zveze« taktično neoporečeno in velika taktična napaka, vendar ni bilo to deistvo zadostni razlog za ustanovitev posebne organizacije, popolnoma udinene neprilateljem učiteljskega stanu. Svoji lastni zadevi bi storili mnogo večjo uslugo, ako bi tvorili krenko, značajno protistrujo. Poim bi se kmalu razbistrili in razmere ublažile.

Nikoli pa se ni bolevala Cerkev zoper organizacijo, ki ji je, kakor navaia Kveder, cerkveni interes izven programa delovanja in ki cilja svojega udruženja niti ne identifikne, niti podreieuje bistvenemu interesu cerkve, ker je napram njenim indiferentna. Cerkev naših dni ne išče nasprotstva: koder se jo na izziva — to zahtevamo vsi odločni katoličani — mora odgovoriti. Upoštevalimo znanstvena izsledovanja, ki izvenijo v Le Bonove besede*): »Med nayažnejše vodilne ideje vsake civilizacije spadaio verske ideje.« Utelesenje krščanskih idej je Cerkev.

Ako bi se kaka cerkev bojevala zoper kakšno organizacijo zvoli radi gorl navedenih razlogov, bi se oškodovala po največ sama. Nezvesta bi postala svojim ciljem. Teža mnenja je Kveder sam v že omenjenemu članku: Religija in vzgoja. (str. 274, zadnjih 7 vrst in na str. 275, prvih 18 vrst.)

Tragična ni usoda Cerkev za to, ker se mora za uveljavljanje svojih načel bojevati: marveč je to naravni pojav, usoda vsakega ustroja na zemlji. Kveder sam pa smatra naše žitie kot proces v monističnem smislu, brez upoštevanja zakonov energije in entropije. »Boi povsod.« pravi Kveder!

Pregledati moramo naša načela in jih časa primerno izboljšati. To je zlasti povdarjal veliki Masaryk na praškem kongresu. Ne pozabimo tega! Ako nas bode čas urehitel se sami upopastimo in nihče nas ne bo upošteval.

Navaditi pa se moramo opuščati vse, kar bi lelo radi neiasnosti razburkati du-

*) Psih. zakoni razvoja narodov, str. 133.

hove smatrati moramo baš v teh težkih dneh preosnove kot naša vrhovna naloga: nepristransko, stvarno misliti!

Potem šele so možoča, in nujno sledi vsa dejstva, ki jih navaša Kveder v zadnjih 3 odstavkih svojega članka.

Nanačajo in smešno je, ako se hoče tudi pri navadnejši soc.-pol. študiji delovati z natežnimi stroji znanstvenega izsledovanja, posebno pa če se hoče zavleči v to vsakdanost težko umiliva sistematična vprašanja verstva. Bodimo jasni in ne oblačimo svojo leno govorico v toliko barvano blago nepotrebnih tučk.

Neorietno so me dirnila izvajanja tov. Kveder, ker slone na nanačnih temeljih in ker bi jela v tej obliki tvoriti novo netilo za nepotrební razpor: iz srca pa mi je žal, da je oblači to nesrečno oblikovano študijo moj prijatelj Kveder.

Položaj podeželskih učiteljev.

Kako se že začenja naša pot? Kaj ne več več?

Z zrelostnim izpričevalom si stopil pred čmerne nadzornika, ki ti je preskrbel dekret — »prognanico« tja daleč za Rovte. Se li še spominjaš, kako ti je utripalo srce, ko si izza ovinka prvič ugledal svoj novi domček, ponižno šolsko baitico?... »Prva šola, rojstni kraj«. Od same radosti in svetlih idealov si pozabil na vse, niti nisi znal, da si sam — nemi mrak in da votlo odmevajoči koraki so te opozorili na to. No, nisi bil prvi na tem potu. Sto in sto drugih je že šlo pred teboi isto pot. Prišli so in odšli kakor vsi ponotniki na tem svetu. Če je na komu na takem kraju prestrigla usoda nit življenja, se je sešlo nekaj bližnjih tovarišev-sotrpinov, ki so zapeli mučeniku nagrobnico. Nekdo izmed srede mu je govoril morebiti celo v slovo. Čez nekaj časa mu je postavilo okr. učit. društvo skromen nagrobnik in s tem je bilo zadoščeno vsej pravici na tem svetu...

Podeželski učitelji spadamo k takozvanim malim ljudem. Nai se nihče ne pohluša nad tem, taka je naša usoda. Naše delo obstoji iz tisoč in tisoč malenkosti, ki jih ne vidi vsakdo in zato ima naše delo le malo priznanja. Kdo vidi vse delo učiteljevo v zakotni vasi? Možeče kak nadzornik avstrijskih časov, ki vtakne za hipec v njegov razred svoj birokratski nos? Kdo pa vidi naše podrobno narodno delo, ki je v tesnem stiku s šolo? Uradnih ur ne poznamo na deželi, kajti po šolskem času so ure izvenšolskega delovanja — podrobnega narodnega dela. Narod je treba dvigniti in to se ne doseže kar tako čez noč, ali možeče s par roditelskimi sestanki in s par skiontiškimi predavanji! Tisoč malenkosti je treba, predno se pokaže viden uspeh podrobnega dela. Na misel mi hodijo lene besede, ki jih je napisala med vojno v »Ženskem svietu« naša pisateljica Kvedrova idealni bosanski devojki, ki je bila vsa nesrečna, ker ni znala prijeti dela za narod pri pravem koncu. Kaj ji je rekla gospa Zofka? »Idite v prvo kmetiško hišo in ako najdete tam nesnažno vzemite metlo v roko in pometajte hišo, ali pa vzemite dete v naročje in ga potolažite — imeli boste zadoščanje, da ste storili nekaj za narod.« Prav je imela! Izobraženec si pomaga skoro v vsaki stvari sam, če na ne, si pa že naide hitro pomoč, zlasti v večjem kraju, kjer je več inteligence. Kako pa je na deželi? Analfabeta spravi že ena sama dopisnica iz ravnotežja, en sam uradni odlok mu dela velike skrbi. Kam nai se obrne v zapuščeni vasi, kjer ni niti župana, niti župnika? Sto nasvetov daš v enem dnevu, dvajset pisem napišeš v nedeljo za Ameriko in daš k temu še svoj napir. Pomagaš pri nezgodah, miriš v prepirih, tolažiš v nesreči. V današnjih časih prenoroda imaš dela čez glavo. Tisoč malenkosti je, ki jih nihče ne vidi, tisoč del opraviš, ki jih nihče ne plača in ne — prizna. Navzlic temu na olajšaš delo drugim, prepereš sto nesreč. Vendar ne tarnamo ker nas vodi pri tem liubezen za svoj narod, katerega vredni sinovi hočemo biti!

Včasih je imela dežela vsaj materialno vrednost pred inestom, danes je pa to prešlo. Aproxiacijske skrbi na deželi jemljejo dve tretjini vsega dela in podležo te neznošnosti trpi tudi šola. Za živila moraš danes oblatati vse hribe in doline ter beračiti od hiše do hiše. Vedno čušeš: »Kaj bomo na mi iedli?« V krajih, kjer so se preje dobila z lahkoto drva, gre danes zelo težko za nje. Za visoke vsote jih dobiš. Da ti pa ne ostane kaka ura časa za čitanje ali pisanje privatnih pisem »potelevadiš« s sekirico in žago, ker danes se na deželi z žaganjem drv nihče več ne ukvarja, zlasti na ne pri šolah, kjer so — prazne kleti. Včasih sem videl na Liub-

ljani da so najemali kaznienco za žaganje drv, danes pa žagamo drva na deželi in kulturni pilonirji. Oi ironia usode!

Za slučaj bolezni je velik križ, če si oddaljen od zdravnika. Ti dobri gospodje nam navadno nič ne računajo, pač pa nim dobro računaio vozni. Pa ne gre toliko za račune, kot za faktično nevarnost zlasti pri otroških nalezljivih boleznih. Zamislite si učitelja očeta s kopico otrok med katerimi se polavi nalezljiva bolezen. Treba je izolirati zdrave. Kam? Po zimi? 30 km od železnice! Ali ni ravno šola na deželi »centrala za zbiranje nalezljivih otroških bolezni«? Kateri otroci so še bili izpostavljeni boleznim kot ravno učiteljevi, ki so vedno v šoli? Grozne številke bi dobili, če bi zbrali števila žrtev, ki jih zbira smrt ravno pri učiteljski deci. V tem slučaju je treba pač nekaj ukreniti, ker danes rabi naš narod in država krepkega in inteligentnega naraščala.

Danes je podeželsko učiteljstvo z delom silno preobloženo. Naše šolstvo trpi vsled vojne in preureditve državnih in socialnih razmer in — nazadnje »Pesimist!« Ne, tovariši! Pomisli na vojna leta! Takrat so bile razne olajšave glede obiska. Pogledite teme letošnih učiteljskih konferenc! Obisk dela preglatve in drugo tudi. Stare knjige so pošle, novih definitivnih še ni — narod se pa v dragino šolskih potrebščin uživeti — noče. To velja seveda le za šolo, kajti čez vinske visoke cene ne zabavlja nihče, na zvezke in knjižice se pa ljudje vsakdo. Vsi tozadevni skleni konferenc so zastoni! Če preskrbuje država vojaške municije, nai še šole — na kulturno!

Med izobraženci se lahko dopove marsikaj, na deželi pa kriči vse vprek na šolo in poslušati moramo »levite« mi nedolžni. Kam bo to dovedlo? Ali nai se tešimo z nado na boljše čase, ko bodo zvezki no kračarji in abecedniki no širi groše?

Ali nai iščemo pomoči pri naših famoznih kraljih šolskih svetlih?

Učitelja smatrajo danes ljudje za vladinega eksponenta. Vsakemu huiškaču veruieio, tebe na naženeio s kamenjem, če stojiš med nie s prepričevalno besedo! Včasih je imela oblast veljavo in moč, danes na ne pozna nihče več spoštovanja in strahu. In za koga nai se človek še danes eksponira? Po deželi primanjuie silno učiteljev, da si se no mestih naraynost tepe za — suplenture. Zato ne vem, če ie prav razširati štirirazrednice v sedem- in osem-razredne šole, enorazrednice pa, ki imajo postavno število otrok za dvorazrednico, deerradiirati na zasline ali celo ekskurendne šole. To bi bil napredek pri narobe koncu. Zato ie netovariško nedemokratsko in nepatriotsko, če se nekateri kapricirajo le na mesta, dočim nai drugi mesto njih ali za nie zregaio v vaški mizerii, se pokmetijo in potoneio! Prijatelji, taka ie naša pot, kdo trdi, da ni težka in trniva?

B. R.

Podpirajte

„Jugoslovansko Matico!“

Profesorska skupština.

(Ustanovitev skupnega profsorskega društva za Jugoslavio.)

Beograd, 8. oktobra.

U sali Druge Beogradske Gimnazije otvorena ie 5. ov. mi. skupština Proforskog Društva. Posetioca ie na kraju mogio biti do 400.

Na tribuni se pojavliue predsednik Jaša Prodanović, koji otvara sastanak, čita dnevni red i predstavlja kao goste ove skupštine: Predsednika UJU Čedu Todorovića i urednika »Nar. Prosvete« M. Stankovića i ostale.

Tek posle svega ovoga predsednik Jaša Prodanović ie održao svoj pozdravni govor posetiocima skupštine. Između ostalog sa življenjem ie pomenuo i taj paradoks, da profesori, koji kao inteligencija, kao duhovne vodje naroda, vode narod jedinstvu, nemaju samj svog profesionalnog jedinstva. Zbog straha od neke hegemonije nastavnici-ce srednjih škola iz Hrvatske i Slovenije nisu pristupili spajanju svih prof. društava u jednu zajednicu.

U teku njegovog govora ušao ie u salu ministar prosvete Sv. Pribičević.

Po završenom govoru ie pozvao skupštinu da izbere časništvo Skupštine, za časništvo odmah su predložene dve liste: Jedna, koju su pomagale komuniste i mladi elementi i druga radikalno-demokratska.

Nastalo ie dugotrajno glasovanje listicima. Posle njega ie predsednik Prodanović objavio, da ie za predsednika izabrat Sv. Štefanović za 167 glasova, a za potpredsednika Jeremija Živanović za 150 glasova (oba radikalno-demokratska lista).

Pošto su se novoizbrana gospoda zahvalila na poverenju, sastanak ie zaključen.

U 3 sata posle podne predsednik Sv. Štefanović otvara drugi sastanak. Posle čitanog izveštaja o radu uprave, ie koga se vidi, da se zbog raznih uzroka, nije postiglo ništa pozitivno u radu, trebala ie da nastane diskusija o tome izveštaju, koja bi bez sumnje bila žučna.

Ali nova raspoloženja u ceo rad ove sednice uneli su delegati iz pokrajina, koji predložie da se diskusija o izveštaju ukine s dnevnog reda, a da se u pretres uzme statuti jedinstvenog Prof. Društva kraljevine SHS.

Davno ie govorio St. Marković, direktor učiteljske škole iz Sarajeva (po čijem ie predlogu ovo i učinjeno), zatim Dušan Mančer iz Splita, Stanislav Bevk iz Ljubljane i Serdar iz Zagreba, čiji ie govor ostavio dubok utisak na sve.

Odbor jugoslovanskoga profsorskoga društva, ki ie bil izvoljen na skupščini u Beogradu, se ie konstituiral tako ie: Predsednik Milivoj Simić, potpredsednik Stjepan Pavičić, tajnika Josip Legić u Leposlava Bošković, odborniki dr. S. Štefanović, Jaša Prodanović, Jovan Živanović, Boško Zavidović, Miloslava Petrović, Wester, Ivan Kon, Bolko Divac, Miodrag Ristić, magajnik Jovan Dravić, namestniki Katić, Marković, Glušac, Dončić, Kastner, Kozović. V nadzorstvenem odloru so kot predsednik Jukanović, kot tajnika Bogdanović in Badaj.

S. Z.

Varčnost, ki ni varčnost.

Z veseljem smo pozdravili odlok viši šolskega sveta, s katerim nai bi se vršila okraina učiteljska konferenca začetkom šolskega leta po dolgi letih štirih vojnih in dveh v mladi Jugoslaviji. Sai bi se sešli vsi stanovski tovariši celega okraja in dali duška vsem novim načrtom, novim mislim, ki nai bi uravnavali naše delovanje v sedanjem svobodnem razmahu. Toda vedno pride no velikem navdušenju — razočaranje, to pot z odlokom višiega šolskega sveta, ki prelaga okraio učiteljsko konferenco na prihodnje leto z ozirom na prevlekle stroške, ki niso bili orračunani radi nenadnega podraženia železnice. Gre za par sto potniških kronic, ki se tih mora pristediti ravno pri našem stanu. Toda tak navidezni dobiček ne nosi in nikdar ne bo nosil obresti. Treba nam novih temeljitih učnih načrtov za zgodovinski in zemljepisni pouk; nemščino smo odpravili iz naših šol, a ti nismo dali nadomestila šolske knjižice iz avstrijske dobe smo zavrgli, dobili smo »Šolske Liste«, a stare z avstrijsko navlako natrpne knjižice se še vedno uporabljajo s kakšnim utemeljevanjem, vprašamo! Ali ne bi bilo najumestnejše se o tem pogovoriti na okrajnih učiteljskih konferencah, kjer se zavzame pravo enotno stališče v tem oziru. Tako na dela vsak po svoje, ie li prav ali ne komu kai mar? Torej ako nečemo zastoia da ne rečem nazadovanja v našem šolstvu, dajte nam več prilike za skupne stanovske sestanke, ki so v prvi vrsti okrajne učiteljske konference. Uvedimo v sporedie naših zborovani več praktično-didaktičnih vprašani, da s tem boderimo mlaiše tovariše, katerih večina se ie morala šolati na — bojiščih!

Gmotni dohodki aktivnega in upokojenega učitelja.

Glede tega nai vzamem za vzgled paralelo med upokoiencem, ki ie še pred vojno doslužil 40 let na šolskem polju in med aktivnim učiteljem, ki sedai služiue 34. leto.

Omeniti moram da sta oba goriška begunca, bivaloča sedai v Sloveniji. — Upokoienca imenujemo A in aktivnega B.

Upokoienec A. ie služil kot nadučitelji-voditelj petrazrednice in ie po 40letnem učiteljevanju stopil v pokoj.

Po 4letnem begunstvu dobiva sedai 425 K pokojnine in 962.5 K draginske doklade: skupai 1387.5 K mesečno. — Ta upokoienec ima družino, ki broji 3 osebe, t. i. poleg sebe, ženo in enega otroka, koji obiskuje neko srednio šolo v mestu Slovenije. To šolanje ga stane preko 800 K na mesec. Razvidno ie iz tega, da ima tovariš mesečni — deficit. — Mora tedai stroške zalagati, ako hoče otroka dalje šolati. In, ako ga ne šola, kai nai bode iz otroka?

B. ie aktiven nadučitelji-voditelj dvorazrednice in služi 34. leto. Tudi on ie tudi že 4. leto begunec, a ne podučuje, ampak ie kakor bi bil na dopustu. On ie na sam z ženo in nima otrok. — Ker ie tudi on v begunstvu in ni v Jugoslaviji

aktiven, četudi ni še upokoien, pa ima sedai mesečno plačo 2553 K z draginsko doklado vred.

Ako primerjamo tovariša A. ki ie že pred vojno stopil v pokoj, in tovariša B. ki bimoral še biti aktiven, pridemo do tega rezultata:

Upokoienec A. ima 1387.5 K mesečnih dohodkov, aktivnik B. ima 2553 K mesečnih dohodkov. B. ima tedai 1165.5 K več mesečno, nego A.

Po novi regulaciji bi dobival upokoienec A. poleg 1387.5 K mesečnih dohodkov še 3 × 12 K dnevno (za 3 osebe); tedai bi imel: 1387.5 K + 1080 K = 2467.5 K mesečno.

Aktivni učitelj B. bi pa dobival poleg sedanjie plače, še dnevno 72 K več, to ie: 2160 K; ergo 2553 K + 2160 K = 4713 K mesečno. Ta tovariš ie pa, kakor omenieno sam z ženo in kot begunec ne poučuje. — Poleg tega ima on to udobnost da poučuje v nekem samostanu dečke dotične samostanske šole, ki se pripravljaio za meniški stan, no 2 (dve) uri na dan in dobiva od samostana za to delo: prosto stanovanje, mleko mast in slanno drva in druge potrebščine. On ima tedai stroške le še za meso in druge malenkosti, — kar mu iz srca privoščimo — znaoč, da ob sedanjí veliki dragini tudi lepa plača malo zaleže.

V plači (v denariu) ie tedai razlika med upokoiencem in aktivnim učiteljem sledeča:

Upokoienec A. = 2467.5 K mesečno; aktivnik B. = 4713 K mesečno. Razlika ie tedai za 2246 K, koje bi dobival aktivni tovariš B. mesečno več, nego upokoienec A.

Ako ie to merilo in plačilo — pravično, nai sodiio nepristranski čitatelji sami.

Da bi dobival tovariš A., ki ie bil voditelj petrazrednice in ie služil 40 let, 2246 K manj mesečno, nego njegov aktivni tovariš B. zdi se meni očividna krivica.

Nočemo biti aktivnemu tovarišu B. zavidiivi in mu privoščimo te dohodke, a želimo da bi se upokoienemu tovarišu A. ne — kratili večji dohodki. — Pomisliio moramo da gre sedai za to, da se dohodki učitelstva izjednačio in da se upokoieneci — napram aktivnim tovarišem — ne prezirajo v dohodkih.

To nai naučno ministrstvo uvažue in upošteva, ako hoče učiteljstvu — aktivnemu in upokoienemu — pravično novšati dohodke.

Učiteljsko društvo upokoienecv pa opozarjamo na to in prosimo, da postopa v tem smislu, da ne bodo upokoieneci — potisnieni v kot kot staro železo, kaii znano ie da upokoieneci so boljših gmotnih dohodkov potrebnejši od mlaiših aktivnih tovarišev, ker oni so bili do sedai v tem obziru — prezirani za trudapolno 40letno staliovanje na šolskem polju. Vidrán.

Iz naše organizacije.

Društvene vesti.

+ Učiteljsko društvo za kočevski okraj zboraue v soboto dne 23. t. m. v Ribnici s sledečim dnevnim redom:

1. Pozdrav in poročilo predsednika o položaju,
2. Poročilo o Beogradu,
3. Poročilo o Mariboru,
4. Razno.

Zborovanje ie takoj po prihodu dopoldanskega vlaka v prostorih mešč. šole in sicer v I. razredu (na deški šoli).

+ Učiteljsko društvo za Prekmurje ie imelo svojo prvo zborovanje v novem šolskem letu dne 16. septembra v Murski Soboti. Tovariš predsednik g. Požegar, prirčno pozdravi vse navzoče, posebno pa še nove kolege, ki jih ie tudi usoda pripeljala sem v te daljne kraje. Nadalje pozdravi še posebej prekmurske kolege, ki so bili do sedai na šesttedenskem tečaju v St. Vidu pri Ljubljani. Priporoča jim, naj svoje vtise o lepi Sloveniji tudi vcepijo mladini v srce. Šolsko leto smo začeli s 1. septembrom, a većinoma v takih težavnih razmerah, da bo marsikomu klonil duh agilnosti. Učil ni nobenih obisk ie slab, radi obilnega dela v tem času, a še več radi pomanjkanja obleke. Nadalje pa še huiškajo gotovi ljudje, ki se štejejo k tukajšnji inteligenci, proti pošiljanju otrok v šolo, posebno tam, ker se vrši popolnoma normalen pouk t. i. v čisto slovenskem jeziku.

Po raznem razmotrivanju, kako bi se dosegl boljši šolski obisk, se sprejmeio izvajanja nadzornika Jurkota o enotnem obravnavanju šolskih zamud in uvedbi nerazdeljenega celodnevne pouka, kjer ie potreben. Zavrne se predlog »ponavljalnih šol«, ki so bile tu pod madžarsko upravo. Vse šolstvo v Prekmurju se ravna po prejšnjem štajerskem šolskem zakonu.

Vlada naj poskrbi za potrebna učila in naj tudi na nekak način pomore ubožnim slojem do nabave cenejšega blaga za obleko.

Vse zbrano učitelstvo obžaluje, da se zavodno slov. učitelstvo vedno napada in blati v tiskanih časopisih. Ako posameznik res kaj zakrivi, naj se osebno pokliče na odgovor, ne pa da se polena lonijo čez cel učiteljski stan. — V prihodnje bomo tudi mi začeli izvajati konsekvence.

Ker je čas za izdelanje podrobnega učnega načrta za vse šole v Prekmurju pri tej obilni tvarini prekratko določen, se naprosi g. nadzornika, da se do prihodnjega zborovanja sestavi samo normalni načrt za vse stopnje.

Za referente se določijo:

Za 5. razrednico: Čuček Fr., Črnko Stanetič Tilka. Za 4. razrednico: Šprager, Krebs, Sep. Za 3. razrednico: Telkaš, Antauer, Pavlič. Za 2. razrednico: Capuder, Požegar, Gaberc. Za 1. razrednico: Zupančič, Paulich, Vranjek.

V učiteljsko razsodišče se izvolijo:

Predsednik: Požegar; namestnik: Titan; 1. prisodnik: Gaberc; 2. prisodnik: Stanetič Tilka; 1. namestnik: Preininger; 2. namestnik: Kallat Angela.

Poročilo o delegacijskem zborovanju je poročal g. nadzornik Jurko.

Iz tega poročila in o kongresu v Beogradu smo si osvežili posebno nekatere splošne točke programa Udruženja, ki so za nas tu najbolj pereče in katerih udeležitev je za nas krvava potreba:

»Šola bodi prosta vmešavanja cerkve; proste varuštva raznih vplivnih strank. — Šola bodi nacionalna! — Samo strokovnjaki učitelji naj odločajo o šoli in učitelstvu.« — Da ne bi bile to več dolgo samo naše pobožne želje! —

H koncu smo zaznali še veselo dejstvo, da šteje naše društvo danes že 75 članov. Upajmo, da bode še časoma, ko se malo pojmi razbistri, naše društvo eno najmočnejših. — Poverjenišva v Ljubljani. — Prihodnje zborovanje se je določilo za 6. november.

+ Učiteljsko društvo litjskega okraja zboruje 16. t. m. ob 10. uri na l. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani, Komenskega ulica. Pri obhajanju društvene tridesetletnice pričakuje polnoštevne udeležbe — odbor.

Kronika.

— Šolski štrajk na Češkem. »Prager Abendzeitung« javlja, da so pričele stavkat nemške šole na Češkem. Vse šole v republikli so zaprte.

— Znižanje cen knjigam. Nemška knjigarska zveza je sklenila, da zniža cene vsem knjigam in listom ter da po možnosti ukine draginsko povziranje za svoje edicije. Kdaj bomo pri nas kaj takega dočakali? Čas bi pač že bil!

— V dneh 10., 11. in 12. avgusta t. l. se je vršil v Bordeaux-u učiteljski kongres, ki je imel ustvariti »Učiteljsko Internacionalo«, katerega so se udeležili učiteljski zastopniki različnih narodov.

— Obvezu telovadni pouk za dekleta bodo uvedli na vseh obrtnih in srednjih šolah na Francoskem.

— Islandija, ki se je odcepila od Danske in tvori zdaj avtonomno državo, ima 90.000 prebivalcev in nobenega analfabeta. Šolski pouk traja tam od oktobra do maja.

— Francoska za učiteljske upokojence. Francoska zbornica in senat sta glasovala v februarju in marcu t. l. za zakon o ureditvi pokoj. vseh drž. upokojencev, h katerim spadajo tudi učitelji. Zakon določa, da znaša stalni povisek pokojnin od 1. januarja t. l. 100% za vsoto 750 Fr., 50% za vsoto od 750 do 1800 Fr., 25% za vsoto od 1800 Fr. do 6000 Fr. Tako dobiva učitelj, ki je bil upokojen s svoto 1500 Fr. odslej sledečo pokojnino: Stara pokojnina 1500 Fr., več 100% 750 Fr., več 50% 750 Fr. — 2635 Fr. Za učiteljske vdove in sirote znašajo stalni poviski 100% do vsote 375 Fr., 50% za vsoto od 375 do 900 Fr. in 25% za vsoto od 900—3000 Fr.

— Šolstvo na Kitajskem v predrevolucijski dobi. Ping Ling je objavil v Pedagogical Seminary nekaj autobiografskih podatkov iz svojega življenja, ki kažejo, kakšne cilje je imelo šolstvo in kakšnih metod so se Kitajci posluževali pri njem v predrevolucijski dobi. Na Kitajskem so učitelja in šolo visoko cenili, a vendar je država bila povsem zanemarjala. Stari sistem vzgojevalja je bil ustvarjen tako, da je uničeval vsakotero individualnost, navajal je človeka živeti le od preteklosti, da bi se le ohranil stari družabni red. Čeravno se država ni zanimala dosti za šolstvo, vendar je imela vsaka vas svojega učitelja, večkrat celo tudi lastno šolsko poslopje. Ping Ling je zahajal v svoji mladosti v tako poslopje, ki je imelo eno edino veliko sobo. Ta ni imela nikakega poda, ampak učenci so sedeli v krogu razpostavljeni ter v blatinli tleh. Poslopje je bilo krito s slamo. Najznamenitejši dan v življenju mladega Kitajca je bil prvi šolski dan. Poslali so ga k nouku praznično oblečene. Tam se je moral najprej globoko prikloniti pred podobo Konfucija in pozdraviti na isti način svojega učitelja. Začeli so dolgi šolski dnevi. Počitniški dnevi pa so bili redki. Tudi ni poznal počitkov v opoldanskih urah. Učni načrt je bil obširen, čeravno po vsebini ubog. Učenci so se morali od 6. do 7. leta naučiti 400 do 500 zna-

menj kitajskega pisma. Na pamet so se morali učiti vsebino obširne čitanke, ki je vsebovala samo tribesedne stavke, s čudovito natančnostjo rimane. Istotako so učenci morali obvladati na pamet obširne in mnogovrstne biblijske knjige. Ves pouk je slonel na memoriranju; kazni so bile telesne in strašne. Kdor je hotel doseči najvišjo stopnjo akademske izobrazbe, se je moral podvreči izpitom, ki so se vršili po toliko in toliko dnevnem ločenju kandidata od ostalega sveta. Zgodilo se je, da so bili zaprti kandidati držani tako strogo, da so — pomrli. Po Ling Pingu je dosegel ta sistem šolstva sledeče: 1. Ustvarjal je eden tip človeka, ki je bil konservativen in ljubitelj miru. 2. Pospeševal je in daljal vrednost samo intelektu, a obenem uničeval vrednost znanstva. 3. Uničeval je telesno duševno razvitejšo krogo. 4. Gojil je v visoki, a enostranski meri moralo; to je bil tudi edini uspeh celega sistema.

Vsak Jugoslovan mora biti član „Jugoslovanske Maticel“

Iz Jugoslavije.

— Naredba o novih draginskih dokladah za državne aktivne in upokojene državne nameščence ter njih sirote. ki je izšla dne 7. t. m. v »Službenih Novinah« št. 221. stoji v veljavo s 1. oktobrom t. l. in se obnavlja v celoti v eni prihodnjih števil »Uradnega lista«. Z likvidacijo novih draginskih doklad se je že pričelo. Istotako je finančno ministstvo glasom »Službenih Novin« z dne 8. t. m. D št. 222. uveljavilo sedanje življenjske razmere na novo uredilo pristojbine in dnevnice glede povračila potnih stroškov državnih nameščencev za službena potovanja in selitve. Tudi ta naredba je veljavna od dne 1. oktobra t. l. dalje in jo objavi »Uradni list«. — Tej notici dodajemo, da je naše strokovno tajništvo posredovalo te dni pri predsedstvu višjega šolskega sveta in pri knjigovodstvu na deželni vladi, da bi se nove draginske doklade tudi učitelstvu čimprej izplačale. Dobilo je zagotovilo, da se to izvrši 1. novembra; prej pa ni mogoče, ker so plače za november že likvidirane.

— Spoštimo zakone in uveljavimo njih avtoriteto — zahtevalimo stanarino in drva! Kakor poroča »Narodna Prosveta« se je zagrebško učiteljsko društvo energično zavzelo za to, da se uveljavi člen 33. toč. 4. zakona o narodnih šolah z dne 23. julija 1919. Dosedaj je bila v Zagrebu odmerjena stanarina XI. čin. razr., ki je znašala letno 180 din. ali 720 kron. To stanarino so dobivali vsi učitelji, ki nimajo naturalnega stanovanja. O odškodnini za drva ni bilo govora. Drva in premož so dobivali le oni, ki so imeli naturalno stanovanje. V banki naredbi o izvedbi zakona o nar. šolah z dne 23. jul. 1919 se pa vraščanje stanarine in kuriva pušča popolnoma redotaknieno in tako dobi učitelstvo v Zagrebu še vedno stanarino XI. čin. razr. drž. uradnikov a odškodnine za drva — nobene. Ker pa za 15 din. mesečno ne dobi nihče v Zagrebu stanovanja in stane voz drv 1000 kron (250 din.) se je obrnilo učiteljsko društvo v Zagrebu do mestne uprave da zviša stanarino odgovariljoč X.—VII. čin. razredu in izplača tudi odškodnino za kurivo. ki gre učitelstvu po zakonu z dne 23. jul. 1919. — Kakor razvidno preiema učitelstvo v Zagrebu vsaj staro stanarino poleg svoje plače in draginskih doklad. V Sloveniji je na po uveljavljeniu zakona z dne 23. jul. 1919 odpadla še stara stanarina in te slavni višji šolski svet in poverjenišvo za uk in bogočastje kar kratkoma prezrlo to vraščanje in ga je na račun molčečnosti učitelstva odstavilo z dnevnega reda realizacije.

— Nove učiteljske penzije. Državni svet je rešil pritožbo tov. Birkoviča, ki ga je minister prosvete upokojil po 1. sept. 1919 še s staro penzijo, na ta način, da ga mora ministstvo prevesti s 1. decembrom 1919 na novo plačo po zakonu o nar. šolah z dne 23. jul. 1919 in mu od tega dne tudi izplačevati pokojnino po tem zakonu. Številka rešitve državnega sveta se glasi 1774. od 21. maja 1920. — Ta rešitev je važna za vse one, ki so bili upokojeni po 1. septembru 1919 in se lahko nanjo sklicujejo, če se jim je priznala še stara pokojnina.

— Slovensko ljudstvo in Vrstovškovi nadzorniki. Kmetijski list, glasil »Samostojne kmetijske stranke« prinaša sledeči članek: Ljubljanska inkvizicija. Tako imenuje novo odredbo deželne vlade o imenovanju okrajnih šolskih nadzornikov za Slovenijo. Proti volji velike večine slovenskega učitelstva proti volji ljudstva se je izvršilo to imenovanje. To je zopet nova slika slovenske demokracije. Česa vsega se bo še spomnila ta naša nesrečna vlada? Ali nima drugega dela kot vedno ljudstvo razburjati. enkrat de-

lavce, drugič kmete in sedaj nai pridejo zopet na vrsto slovenski učitelji. In v teh za nas tako kritičnih časih! Ali misli vlada, da smo obdani s kitajskim zidom, da ne pride od nas nobena vest v svet? Vse, kar se noče udati klerikalnemu razdirajočemu absolutizmu, mora iti skozi šibe. Ista usoda, ki je preganjala nas samostolne kmete že nad eno leto, bo zadela sedaj slovensko učitelstvo. Mi samostolne kmetie ne moremo iti molče preko tega vprašanja. Prava kmetijska izobrazba bo mogoča le skupno s svobodnim slovenskim učitelstvom na deželi. Učitelji-sužnji ne bodo vzgojili odločnih in zavednih kmetov. kakršne mi kmetie potrebujemo. Ne smemo prezreti, da se je pri omenjenem imenovanju izvršilo tik pred volitvami. Gre za klerikalno nadvlado. Velik del učitelstva še ni pokazal svoje politične barve gotovo na to da se ne ogreva za klerikalno nadvlado dria. Vrstovška, ki hoče slovenskega učitelja zasuzniti. Temu učitelstvu hoče spraviti na vrat svoje nadzornike, ki bodo preiskovali njih politično prepričanje in jim, če ne bi trobili v njihov rog zavezali usta. V zvezi s tem so nastavljanje, prestavljanje in odstavlanje učiteljev ter razne šikane, ki bi si jih izmislila ta inkvizicija. »Slovenec«, glasil SLS, že prinjavlja pot za huiskanje proti učiteljem: v krajnih šolskih svetih se že pričena gonja. Za liberalce bodo klicali učitelje prav tako. kakor so nas samostolne kmete in vera bo v nevarnosti. In kaj bo iz tega? Malo več huiskanja, malo grše življenje in večje sovraštvo med ljudmi, a veri bo to le škodovalo. Boi teh starih krajnih šolskih svetov avstrijskih patriotičnih ostankov bo brezuspešen proti zavednemu učitelstvu, ki je v volski dosti prestalo zaradi svojega prepričanja, med tem ko so ti krajni šolski sveti volsko za domačo pečio prespali. To bo zadnje žalostno dejanje slovenske klerikalne vlade. Mi samostolne kmetie pa smatramo ta napad na samostolnost učitelstva za napad na našo samostolnost in odločno nevemo, da se bomo s slovenskim učitelstvom borili ramo ob ramo proti ljubljanski inkviziciji. — Kmet. — Prohibitiv tega članka smo namenoma odlagali, ker smo še vedno nekoliko verovali v dostojnost in pravičnost naše vlade in ker smo upali, da bo uvidela ta vlada svojo nasilno krivico in jo popravila. Pričakovali smo zaman. Zgodovina tega nasilstva je sledeča: Imenovati okrajna šolske nadzornike ima pravico le ministrtvo v Beogradu. Ker na se je poverjenik dr. Vrstovšek bal, da bo ministrtvo imenovalo nestrankske šolske nadzornike na ta mesta se je uprl ministrtvu in imenoval na lastno pest svoje strankarske pristaše in agitatorie. Vsled tega grozi nastati pravcata anarhija med učitelstvom. Napredno učitelstvo, ki je organizirano v Udruženju Jugoslovenskega Učitelstva (U. J. U.), noče priznati teh nepostavno imenovanih okrajnih šolskih nadzornikov ter ima tudi čisto prav. Klerikalno učitelstvo, združeno v »Slomškovi zvezi« pa zopet grozi, da ne bo priznalo tistih nadzornikov, ki bi jih imenovalo ministrtvo. Tako se varuje pri nas na naivišjih mestih državna avtoriteta. Tako anarhistično si predstavljajo naši klerikalci takozvano samouravo (avtonomijo) Slovenije. To bi bila le obnovljena Šušteršičeva strahovlada. (Opomba uredništva Kmetijskega lista.)

— Šolski nadzorniki v Sloveniji. »Narodna Prosveta« poroča: Minister prosvete je brzojavno razrešil vse šolske nadzornike v Sloveniji, ki jih je nezakonito in samolastno imenoval prosvetni poverjenik v Ljubljani, in je ponovno zahteval temopredloge o tem. Oziraje se na predlog, a ne upoštevajoč zahteve klerikalcev, ki se protivijo zakonu in rešitvi ministrskega sveta in upoštevajoč predloge referenta v višjem šolskem svetu ter upoštevajoč sposobnost vseh kandidatov, je minister prosvete imenoval okr. šolske nadzornike, vzete deloma iz predlogov poverjenika in deloma iz predlogov na seji viš. šolskega sveta.

— Delo za novi šolski zakon v kraljevini SHS. V ministrtvu prosvete zbiraio sedaj predloge in mnenja učiteljskih društev in drugih faktorjev katerim je bil poslan načrt šolskega zakona ki ga je izdelal Prosvetni Odbor v Beogradu l. 1919. Ko se ta ureditev raznih mišljeni konča, se bo izdelal nov načrt zakona o narodnih šolah za celo kraljevino SHS. To delo se prične naibže že tekom tega meseca. V prvi vrsti se belieže: vse ono kar se je no izkušniah pokazalo kot neobhodno potrebno da se vnese v zakon, a se dosedaj ni upoštevalo. Onozariaio se zaradi tega vsi činitelji in sodelavci, da javijo nedostatke, ki so jih opazili v načrtu, a bi bilo o njih zakonite ureditve da to javijo nemudoma ministrtvu prosvete. (Oddelenju za osn. nastavu.)

— Iz XIV. seje višjega šolskega sveta. V četrtek dne 30. septembra se je vršila seja višjega šolskega sveta. Podpredsednik višji šolski nadzornik dr. Grafenauer je otvoril sejo in ugotovil sklepčnost. Pred prehodom na dnevni red se je spominjal umrlega člana višjega šolskega sveta kanonika Majena ter pozdravil novega člana Božidara Betrianija. Poverjenišvo za socialno skrbstvo je namreč razrešilo Fr. Lavtizarja od zastopstva v višjem šolskem svetu in imenovalo na njegovo mesto Betrianija. Nato se pritožuje nadučitelj Štrukelj, zakaj so se brez njegove vednosti vršila pogajanja glede nameščenja stalnega referenta za ljudsko šolstvo v Sloveniji v ministrtvu prosvete. Potem so poročali višji šolski nadzorniki in referenti o raznih tekočih zadevah: personalije na srednjih in meščanskih šolah, podaljšanje študijskih dopustov, razširjenje šol, predlogi okrajnih in krajnih šolskih svetov pri oddajanju služb itd. Sklenilo se je, da se dekreti onih meščanskih in srednješolskih učiteljev, ki ne morejo ali nočejo nastopiti službe, razveljavijo, oz. predlagajo v razveljavljenje. Pritožba zoper imenovanje nadučiteljice v Konjicah se je odklonila. Nadučitelju Dobniku se je ob vstopu v pokoj izrekla zahvala in priznanje. Potem se je prešlo na dnevni red. Nadzornik za risanje na srednjih šolah A. Koželj se je imenoval za nadzornika risanja tudi na meščanskih šolah v šolskem letu 1920/21. Pri tej priliki je predlagal član višjega šolskega sveta L. Jelenc, naj se nadzorstvo za meščanske šole preosnuje v smislu resolucije Dragotina Humeke, ki je bila sprejeta na letošnjem učiteljskem delegacijskem zborovanju v Mariboru. Nasvetoval je, da naj predsedstvo višjega šolskega sveta prouči to vprašanje in stavi na eni prihodnjih sej konkretno predloge. Predlog je bil soglasno sprejet. O stanovskih in političnih društvih srednješolcev je poročal višji šolski nadzornik dr. Poljanec. Predlagal je, da se zadeva prepusti v rešitev ministrtvu prosvete. Potem se je vršilo dolgotrajno posvetovanje o predlogih slovenskega profesor-skega društva o premembi naredbi o izpraševanju in redovanju v zrelostnih izpisevalih in dr. Predlogi so bili z nekaterimi spremembami sprejeti. Za nadučitelje so bili imenovani: Fran Friedl za nadučitelja pri Sv. Jerneju, Adolff Friedl v Svetinjah, Alojzij Intihar na Robu, Matija Kenda v Smledniku, Gustav Minkuš na Skaručni, Ivan Vuga v Komendi in Davorin Matko v Novem mestu. Učiteljske službe so dobili: Krista Petričeva, Antonija Hribnikova in Antonija Režabekova na dekliški šoli v Konjicah, Josip Pajtler v Limbušu, Rudolf Predan, Ljudmila Glinškova in Marta Sekirnikova v Rogaski Slatini, Javorškova na Skaručni, Avgusta Sever-Archova v St. Jerneju, Zorka Kosim-Bitežnikova v Igavasi; nadučitelj Tomaž Bitenc se razreši od nadučiteljske službe v Bevkah in se prideli v službovanje na šoli v Škocjanu pri Turjaku. Nadučiteljska služba v Novi Stitici in St. Janžu na Dravskem polju in učiteljska služba v Svetinjah se znova razpiše; razpišejo se tudi učiteljske službe na Resniku, v Skomarjih, pri sv. Barbari v Slov. goricah, pri Sv. Benediktu v Slov. goricah, pri Sv. Juriju v Slov. goricah in pri Sv. Rupertu v Slov. goricah, za katere ni bilo prošilcev. Oddaja nadučiteljske službe v St. Gotardu in učiteljske službe v Turjaku se odloži. Dva profesorja se pomakneta v višji činovni razred. Na lastno prošnjo se upokojijo: Ana Dekleva-Račnikarjeva, Zofija Zupanova, otroška vrtnarica v Ljubljani, Olga Skuhala-Sirceva in Alojzija Vovk-Maurinova. Upokoji se tudi 5 učiteljev v Prekmurju. Nanovo se sistemizira katehetsko mesto v Mostah pri Ljubljani in v Toplicah pri Zagorju. Sistemizira se tudi mesto učiteljice ženskih ročnih del na ljudski in meščanski šoli v Ljutomeru, služba se razpiše, za stalnega slugo na drž. realni gimnaziji v Ljubljani se imenuje Ivan Grilc, doslej sluga na državni realki v Ljubljani. Njegovo mesto se razpiše. Službeni okoliš učiteljice ženskih ročnih del pri Sv. Trojici v Slov. goricah se v toliko spremeni, da bo pončevala na ljudski šoli pri Sv. Trojici in pri Sv. Lenartu v Slov. goricah in ne več pri Sv. Rupertu v Sl. g. Glede ureditve bolezenskih dopustov se sklene, da se vsak učitelj in vsaka učiteljica po celoletnem bolezenskem dopustu, ako še ni sposoben za službo, začasno upokoji.

S tem je bil dnevni red izčrpan in podpredsednik je zaključil sejo.

Opomba uredništva: To poročilo je v zadnji številki po neljubi pomoti izostalo.

— Za učitelstvo meščanskih šol. Na prvi seji Glavnega Prosvetnega Sveta v Voivodini je izbrana komisija, ki se ima pečati z regulacijo plač meščansko - šolskemu učitelstvu

— Odstranitev poverjeništev za uk in bogočastje. Pri letošnjem delegacijskem zborovanju v Mariboru je bil pri točki »Vprašanje nadzornikov« sprejet po delegaciji še naslednji dodatni prelog: »Odstranitev poverjeništev za uk in bogočastje bodi prva in najnujnejša naloga vseh pokrajinskih učiteljskih in profesor-skih Zvez v kraljevini SHS. Vse agende teh poverjeništev naj prevzamejo višji šolski sveti.«

— Prva sekretarica v ministrtvu prosvete. Po predlogu organizacije beogradskih učiteljic je imenoval minister prosvete za sekretarico ministrtva pro-

svete in za referentino za žensko ljudsko šolstvo Kozaro Jankovičeva, učitelice v Trsteniku.

— **Plače učiteljem iz okupiranih ozemelj.** Narodna Prosveta poroča: Učitelja in učiteljice u Voivodini, a koji se nalaze na teritoriji, koja no ugovoru o miru neće pripasti našoj kraljevini, izdavače se plata i dnevica na skupoću za sve vreme koje budu proveli u službi u našoj kraljevini, bez obzira da li su položili zakletvu na vernost. Plata će im se odrediti po našem zakonu o nar. školama, a dnevica na skupoću po postojećem rešenju Min. Saveta.

— **Zadnji dan jugoslovenskega proforskoga kongresa v Beogradu.** Jutro poroča: Zadnji dan je skupščina razpravljala o zboljšanju pouka na ta način, da bi dajalo smernice proforskemu društvu kot najbolj kompetenten činitelj. Razpravljalo se je tudi o vprašanju zgradbe proforskoga doma. Kongres je pooblastil odbor proforskoga društva, naj osnuje ustanovni fond za ta dom ter zahteva od ministrstva za prosveto podpore v to svrhu. Dom bi služil v prvi vrsti proforskim sirotam. Odbor se je nadalje pooblastil, naj zahteva, da se doklade in plače profesorjev izenačijo po vsej državi. Kongres je obsodil postopanje vlade v vprašanju glede člena 15. volilnega zakona za konstituanto (pasivna volilna pravica). Končno je predsednik dr. Marković naznanil, da se bo prihodnji kongres vršil v Zagrebu, ako bodo profesorji v Hrvatski pristopili v edinstveno organizacijo, v nasprotnem primeru pa se bo vršil v Ljubljani. Končno se je tudi sklenilo, da se od ministrstva za prosveto zahteva, naj se profesorja dr. Marković in Treblinac postavita ali pred sodišče, ali pa naj se jima vrne službeni mesti, s katerih sta bila odstranjena zaradi svojega komunističnega prepričanja in glasovanja.

— **Odobrena pravila UJU.** Na osnovi člena 1. uredbе o urejenju ministrstva prosvete je odobril minister prosvete pravila Udruženja Jugoslovenskega Učitelstva.

— **Nujna zadeva.** Prejeli smo pod tem naslovom sledeči dopis: Kakor so poročali naši stanovski listi, je ministrstvo prosvete predpisalo učni načrt za meščanske šole, ki se uveljavi začasno v šolskem letu 1920—21. Ker pa doslej ni bilo nikjer čitati, da bi kakšna anketa poznavateljev meščanske šole izdelovala kakšen učni načrt, so ga najbrž izdelali brez nas. Krivi smo temu na gotovo precej tudi sami, ker ni nikjer slišati našega glasu. To je pa mogoče le potom organizacije meščanskošolskega učiteljstva, ker bomo doživeli še več sličnih iznenađenj. Učne načrte za meščanske šole je treba preustrojiti, aktualno postaja vprašanje zastopstva mešč. šole v okrajnih in višjem šolskem svetu. Treba se je pogovoriti o učnih knjigah, o učni obveznosti strok, učiteljstva itd. Interes mešč. šole naravnost kategorično zahteva, da se strok, učiteljstvo čim prej kje sestane ter se v omenjenih vprašanjih razgovori, sicer bodo o meščanskih šolah še nadalje odločevali možje, kateri nje ustroja sploh ne poznajo. Celje, Ljubljana, Maribor! Ali res ni nikogar, ki bi sklical takšen sestanek? Ali se bomo zganili še le takrat, ko nas bode prehitel čas, oziroma Ljubljana ali Beograd s svojimi naredbami?

— **Pripomba uredništva:** Tovarišu dopisniku bi moralo biti znano, da je bil sestanek meščanskošolskega učiteljstva že sklican pred meseci za učiteljstvo meščanskih šol, a so sklicatelji naleteli takrat v lastnih vrstah na tako velike ovire, da se je nameravani sestanek moral odložiti.

— **Narodni dobrotnik.** Dne 4. t. m. je umrl na svojem posestvu v Makolah g. dr. Josip Georg, odvetnik v Šmarju pri Jelšah. V svoji oporoki se je spomnil prepotrebne šolske družbe sv. Cirila in Metodja ter jo postavil za svojega univerzalnega dediča, s katerim činom je naklonil družbi nad 1 milijon kron. Velikodušnemu narodnemu dobrotniku bodi črnanjen časten in trajen spomin v vrstah vsega slovenskega učiteljstva!

— **Podržavljenje mestne trgovske šole v Celju.** Mestna trgovska šola v Celju je prešla s 1. septembrom t. l. v državno upravo in postala državni zavod. S tem se je izpolnila že večkrat izražena želja celjskega mestnega sosveta in trgovstva.

— **Pritožba staršev.** Pod tem naslovom piše „Jutro“ z dne 8. t. m. sledeče: Oče, ki ima šoloobvezne otroke, nam piše: Počitnice so bile dolge, toda za našo prosvetno upravo še vedno prekratke. Poverjeništvu za uk in bogočastje porabi menda ves svoj čas za politiko, zato ni čudno, če je pozabilo skrbeti, da bodo naši otroci mogli dobiti učnih knjig. Zaman povprašujem po knjigarnah — knjig navzlic obljubam ni. Naše učiteljstvo po svoji ogromni večini vpoštevata težavne razmere in skuša otrokom s potrebnimi in natančnim razlaganjem nadome-

stititi knjige. Ponekod pa ne vidimo pravega razumevanja in v šoli Uršulink se je n. pr. zgodilo, da je učiteljica v nekem razredu zagrozila učenkam s slabim redom iz vedenja (11), — ako si takoj ne preskrbe potrebnih učnih knjig. Otroci jokajo, starši kolnejo — knjižarne skomigajo z ramami, poverjenik pa mirno opravlja svoje strankarske posle.

— **Poljudni zdravstveni tečaj.** Po naročilu ministrstva za narodno zdravje se bo priredila v Ljubljani šola za poučevanje naroda v vseh važnejših zdravstvenih zadevah. Šola bo imela obliko poljudnih šesttedenskih tečajev. Za sedaj se razpisujeta dva tečaja, enega za splošno občinstvo, drugega za žensvo. 1.) Prvi tečaj, ki kateremu imajo pristop vse odrasle osebe, ne glede na spol in stan, se prične dne 8. novembra t. l., predavanja se bodo vršila vsak dan, izveniš nedelje in praznike, v kemični dvorani tukajšnje državne realke od 20. do 21. ure. Predmeti se bodo menjali po nastopnem redu: Občna higijena (mestni fizik dr. Otmar Kraječ), tuberkuloza (dr. Tone Jamar), alkoholizem (docent dr. Ivan Robar). 2.) Drugi tečaj, namenjen le za odraslo žensvo, se prične istotako dne 8. novembra t. l. Predavanja se bodo vršila v risalni dvorani I. državne gimnazije vsak dan, razen nedelje in praznikov od 20. do 21. ure. Predavanja bodo obravnavala bolniško postrežbo (primarij dr. Ivan Jenko), oskrba mater in dojenčev (profesor dr. Alojzij Zalokar), zaščito dece (Alojzija Štebi). Prijave sprejema zdravstveni odsek (deželni dvorec soba št. 37) do vsetega dne 26. oktobra vsak dan od 8. do 12. ure. Izmed priglasenih se bo sprejelo toliko udeležencev, kolikor bo dopuščal prostor in se bo sprejetim pravočasno dostavila legitimacija, s katero se imajo izkazati pri vstopu v učno dvorano. Udeležba je brezplačna; priglasa pa naj se le tisti, ki imajo resno voljo udeleževati se vseh predavanj do konca tečaja.

— **Obrtno-nadaljevalna šola v Celju.** Kar se ne more posrečiti v Ljubljani, se je posrečilo v Celju: V nedeljo 10. t. m. se je pričel pouk na tamošnji obrtno-nadaljevalni šoli, ker so se finančne zadeve ugodno rešile na zadnji seji celjskega šolskega odbora.

— **Zrtev nemškega divjaštva.** Slavko Malnarč, učiteljčnik iz Ljubljane, Stara pot št. 1, je šel 8. t. m. na stražo na Koroško. Deležen je bil patrolje v Področici. Dne 9. t. m. zjutraj ob 2. uri počil neki strel in krogla je zadela Malnarča v stopalo desne noge. Kdo je streljal, se vsled teme ni moglo dognati. Malnarč pripoveduje, da so hoteli nemški divjak na več mestih slovenskim kmetom zažgati posestva, toda naše straže so jih preprežile. Malnarča so prepeljali v Ljubljano.

— **„Društvo ljubiteljev poljskega naroda“** priredi tudi letos v Ljubljani tečaj za učenje poljskega jezika. Poljski narod je po številu drugi izmed slovanskih narodov, po kulturi pa zavzema med njimi eno izmed prvih mest. Razgovor o otvortvi kurza se je vršil v petek, dne 8. okt. ob 18. uri na realni gimnaziji na Poljanah. I. nadstropje.

— **Društvo „Jubilejska samopomoč“** naznanja, da sta umrla člana Anton Fakin in Josip Dobnik. Treba bo torej poslati za 65. in 66. smrtni slučaj. Položnice se v kratkem odpošljejo z napisanimi zneski za gornja slučaja, pošto in event. zastanke.

— **Popravek.** V 37. šte. Učit. Tovarisa piše poročevalec o zborovanju Učit. društva Ljubljanskega med drugim, „da sta mrala oba Kocijančič resignirati na službo (v Ljubljani namreč).“ Imenovanja dva nista resignirala na službi v Ljubljani, pač pa sta za zdaj ostala še na mestih, ker nimata stanovanja v Ljubljani. Novi službi nastopita kakor hitro dobita primerno stanovanje v Ljubljani ali bližnji okolici.

— **Za prvi letnik kmetijskega tečaja** na državni kmetijski šoli v Št. Juriju ob Južni železnici, se je priglasilo letos samo 17 gojencev, dočim je prostora za 28 gojencev. Res žalostno dejstvo, da vlada tako malo zanimanja za to važno gospodarsko šolo. Potrebno bi bilo, da se rok za prijave podaljša.

— **Rudarska šola v Celju,** ki bo obsegala letos dva letnika, prične s poukom v prvem letniku dne 1. novembra, v drugem pa dne 18. oktobra. Pouk bo trajal do dne 31. julija 1921. V prvi letnik bo sprejetih letos 30 dijakov.

— **Profesorški štrajk v Osijeku.** Na vseh srednjih in strokovnih državnih in zasebnih šolah so stopili v štrajk profesorji, ker so baje materijelno oškodovani v plačah z ozirom na druge stanove.

— **Himen.** V torek dne 12. t. m. se je poročila naša tovarišica gđc. Lucija Mencinger, uč-

teljica v Gradbanju z z. tovarišcem Milkom Rainer-jem. Bilo srečno!

— **Na štirirazredni ljudski šoli v Kranjskigori** je takoj oddati eno učno mesto. Zglasiti se je pri šolskem vodstvu. Za dobro hrano in stanovanje je poskrbljeno.

Neodrešena domovina.

— **r Izboljšanje učiteljskih plač.** Ministrstvo v Rimu je sklenilo, da bodo učitelji ljudskih šol v zasedenem ozemlju deležni vseh ugodnosti, ki jih uživajo učitelji v kraljevini.

— **r Ravnateljstvo meščanske šole v Postoljni** naznanja, da je gen. civ. komisariat dovolil četrti razred. V to svrhu išče ravnateljstvo novih učnih moči. — Šolsko leto prične na zavodu v sredo 20. oktobra. Vpisovanje se bo vršilo 18. in 19. t. m. Nanovo vstopajoči učenci predložijo zadnje spričevalo in rojstni list. Sprejemajo se tudi hospitantke.

— **r Italijani zapirajo hrvatske šole.** V Drnišu v Dalmaciji so italijani zatvorili hrvatsko šolo in pošiljajo otroke v Šibenik, kjer se je otvorila za to deco italijanska ljudska šola.

— **r Slovensko šolstvo.** Na Slovenskem učiteljsku v Tolminu se prične šolsko leto dne 15. oktobra. — Na šoli Glasbene Matice v Trstu se vrši te dni vpisovanje.

— **r Redni pouk na šentjakobski šoli v Trstu** se je pričel. Vpisanih je okoli 1500 slovenskih otrok.

— **r Učne knjige.** Stare predelane Vidrove in Josin - Ganglove učne knjige bodo odobrene v kratkem času, centralni urad v Rimu je zahteval neke male popravke. Dotiskane bodo do srede novembra. Za sedaj je potrjena in pripravljena le Bandljeva »Zgodovina Italije«. Koncem oktobra izideta mali in veliki katekizem, Zgodbe in Črnilčeve računice pa koncem novembra.

— **r »Glasbena Matica«** v Trstu je otvorila svojo šolo. Vpisovanje se je zaključilo danes. Poučevalo se bo tudi v spodnji okolici in tudi pri Sv. Jakobu.

— **r Nesramna predrznost laškega višjega šolskega funkcionarja.** Meseca septembra se je podalo predsedstvo »Zveze slovanskih učiteljskih društev v Trstu« na generalni civ. komisariat, da pospeši rešitev nekaterih za celokupno učiteljstvo zasedenega ozemlja prav perečih vprašanj. Med drugim so se mudili tudi pri višjem šolskem nadzorniku, ki je bil v svoji drznosti toli nesramen, da je učiteljstvo »nahrnil« v teniške besede: »Zasedbena oblast ima pravico obdržati in ki ji ugaajo. Vsi učitelji, so nastavljeni le provizorično, ker ni bil doslej še nihče uradno potrjen. Tudi so učitelji sami priznali to svoje provizorično službeno stanje s tem, da so vložili na šolsko oblast tozadnje prošnje za službeno potrditev. Če oblast koga premesti, je to le milost, ki mu jo izkaže, ker za lahke kar odstavijo in pošljejo »z Bogom ali k vragu«, kakor že sami hočejo. Vse delovanje jugoslovenskega učiteljstva smatra šolska oblast za protitalijansko in protidržavno. Z ozirom na napade (Učit. lista in drugih slovenskih časopisov), katerim je ona izpostavljena zaradi ravnanja z učiteljstvom, bo prisiljena tudi ona objaviti v skrajnem slučaju potom italijanskega tiska vse tozadnje slučaje učiteljskega delovanja, ki jih natančno pozna in bo tako dokazala njih krivdo. Končno ne more šolska oblast razumeti, kako da učiteljstvo ne uvideva njene dobrohotnosti do šole in njega samega.« — Kakor se razvidi iz tega razgovora, čakajo naše tovariše onkraj demarkacijske črte res zlati časi!

— **r Italijani proti našim šolam.** S Sušaka poročajo 10. t. m.: Te dni so postavili Italijani pred vse tukajšnje srednje šole karabinerje, ki zahtevajo od vsakega dijaka legitimacije. Ako se izkaže, da dijak ne stanuje na Sušaku, temveč v kakem drugem kraju okupiranega ozemlja, ga ne puste v šolo, marveč ga peljejo na policijo in ga tam zopet izpuste z navodilom, da mora hoditi v šolo v kakem drugem kraju Julijske Benečije, ker da je tam dosti srednjih šol. Očividno

je, da delajo to zaradi tega, da bi popolnoma opustili srednje šole na Sušaku. Na vprašanje, zakaj tako delajo, so odgovorili karabinerji, da so dobili za to nalog od komande v Opatiji.

Književnost in umetnost.

Vse pod tem zaglavjem navedene knjige, muzikalije, tiskovine itd. prodaja in sprejema zanje naročilno knjigarna »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

»Ljubljanski Zvon«. XL. Vsebine 8. številke: Ivan Albreht: Meditacija. — A. Gradnik: O, ti življenja črnopni vir. — Ivo Šorli: Gospa Silvija. — Dr. Avgust Žigon: Korytkova pogodba z Blaznikom. — Miran Jarc: V noči. — Franc Veber: Bergsonova teorija smešnega. Stano Kosovel Brez besede. — Ivan Zorec: Mana. — Franjo Roš: Iz polnih čaš. — Dr. France Goršič: O samorastlem pravu. — Igo Gruden: Narahlo, tiho. — Ivan Albreht: Tomljeve Tine mlada leta. — Miran Jarc: V rokah hlad. — Marija Kmetova: Večerna. — A. Gradnik: Na goriškem gradu. — Književna poročila. — Kronika. — Nove knjige.

Slovenačka književnost. Te dni izide v Beogradu (zaloga Zdravko Spasojević) knjiga pod gornjim naslovom, ki jo je napisal dr. Ivan Prijatelj, profesor ljubljanske univerze. Uvod knjige je napisal Pavle Popović.

Nov list za mladino. Ministrstvo prosvete je sklicalo anketo, katera proučava vprašanje o ustanovitvi mladinskega lista, ki naj bi imel nalogo vzgajati mladino v duhu narodnega edinstva.

Naša деца. V Beogradu je začel izhajati list za otroke, lepo v barvah ilustriran. Ureja ga Jelena Zrnjč, ilustrira pa J. Danilovac. Na naslovni sliki vidimo našo jugoslovensko deco, kako pleše kolo. Med njimi je tudi deklica v slovenski narodni noši. List je za otroke zelo primeren in se v njem z lahkoto uče srbohrvaščine. Priporočamo ga prav toplo vsem. Dobiva se po knjigarnah. Stane štiri krone, kar ni drago za 16 ilustriranih strani. Otroci bodo imeli pri njem mnogo zabave, ker ima v slikah razne igre za našo deco.

Listnica uredništva.

Tov. Am. K. T.: Ne moremo uporabiti za naš list.

Izdajatelji in odgovorni uredniki:
Fran Marolt.

Last in založba UJU. — poverjeništvu
Ljubljana.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani

registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 30. sept. 1920 K 450.928-60.

Hranilne vloge se obrestujejo

po 4 %.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/5. do 1/6. ure popoldne.

Na dopise brez vposlanih znamk za 2 K se ne odgovarja.

Ali ste že pristopili kot član (članica) k Tvornici učil?

Učiteljska knjigarna v Ljubljani

priporoča naslednje knjige:

Spisi Mišjakovega Julčka. I.—VI. zv. — A. Rape: Mladini. I.—VI. zv. — E. Gangl: Zbrani spisi. I.—VI. zv. — J. Ribičič: Vsem dobrim. — J. Trost: Moja setev. — F. Palnakovi spisi. I. in II. zv. — Zvezek tu navedenih knjig stane vezan a 14 kron, elegantno vezan 16 kron. J. Bučar: Metuljar. Broširan 14 kron. — P. Flerč: Babica pripoveduje. I. in II. zv. vezan a 7 kron. — Jan Baukari: Marko Senjanio, slovenski Robinzon. Broširan 14 kron, vezan 16 kron. — Dr. Mencej: Kratka srbska gramatika in čitanka. Cena K 10/80. — Henrik Podkrajšek: Pomočniška izkušnja za rokodelske obrte. Cena K 14/40.

Ročni zapisnik, obsega koledar, plače stalnega učiteljstva, na ljudskih in meščanskih šolah, draginjske doklade, službena doba, upokojitev, šolstvo v Sloveniji, kolkovno lestvico, poštni tarif. Cena izvodu za 100 učencev K 12—, za 150 učencev K 14—.

Šolski list. I. stop., 1. štev. pošla, I. stop., 2. štev. 5 kron. — II. " 1. " pošla, II. " 2. " 8 " — III. " 1. " 6 kron, III. " 2. " 14 "

K. Wider: Moje prvo berilo. Sedmi natisk, 12 kron.